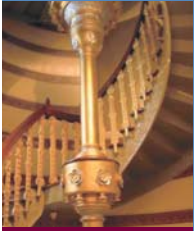

ÅRSRAPPORT 2004

ÅRSRAPPORT 2004

REDAKSJON: Brit Denstad, Eirik T. Bøe og Line Bårdseng
DESIGN: www.deville.no. TRYKK: Hurtigtrykk

BILDENE PÅ FORSIDEN: Fotoene er hentet fra Statsbyggs registrering

Moderniseringsdepartementets prosjekt Statens kulturhistoriske eiendommer har avsluttet prosjektets første periode 2003/2004 (kfr. også Årsrapport 2003). Oppgavene i mandatet er fullført, med hovedvekt på å etablere et WEB-basert register som systematiserer data for statens kulturhistoriske eiendommer. Registeret er bygget opp slik at rapporter som trengs for å fullføre landsverneplaner kan hentes direkte ut. Det er også lagt vekt på å utarbeide veiledere og retningslinjer, slik at arbeidet skal gå lettere for ansvarlige sektormyndigheter.

Forslag til forvaltningsstrategi- og planer for eiendommene er oversendt MOD, og statsråden har sendt forslaget på høring til samtlige departementer. Prosjektet har lagt stor vekt også på denne oppgaven, som bidrag til en effektiv og målrettet oppfølging av statens ansvar for disse kulturminnene. Staten bør ikke gjøre seg avhengig av skippertak på dette området.

Prosjektet har videre arbeidet som pådriver overfor sektormyndighetene for å heve bevissthetsnivået omkring ansvaret for kulturminneområdet. En profilering av prosjektet har derfor stått sentralt. SKE har basert seg på å utvikle og ikke minst bruke nettbaserte løsninger.

Vi har registrert en positiv interesse for arbeidet i prosjektet, både i regjering og Storting. Regjeringen har forlenget prosjektperioden for årene 2005/2006 og bestemt at alle sektorer skal ha startet opp arbeidet med landsverneplaner i løpet av første halvår 2005. Sekretariatet er godt forberedt på å bistå sektormyndighetene i dette arbeidet.

Samarbeidet med Statsbygg, Forsvarsbygg og Riksantikvaren har vært konstruktivt. Vi har lært at det tar tid å få forankret oppgaven hos samtlige sektoransvarlige myndigheter, og går løs på neste toårsperiode i full tillit til at arbeidet med landsverneplaner nå kommer skikkelig i gang. Da vil det grunnlaget som nå er lagt forhåpentligvis bidra til en rasjonell og effektiv gjennomføring av planarbeidet. Prosjektets oppgaver vil med dette dreies mer mot å fungere som støttespiller, rådgiver og koordinator, men også i prosjektets siste fase vil departementenes og etatenes oppfølging av regjeringens ambisjoner være av kritisk betydning.

Brit Denstad
Prosjektleder, MOD

INNHALDSFORTEGNELSE

01 FORORD	side 3
02 BAKGRUNN OG MANDAT	side 6
02.1 Bakgrunn	
02.2 Mandat for fase 1 (2003/2004)	
03 PROSJEKTET	side 7
03.1 Sekretariatet	
03.2 Referansegruppen	
03.3 Lokalteter	
04 HOVEDOPPGAVER 2004	side 8
04.1 Innledning	
04.2 Registeret	
04.2.1 Bakgrunn	
04.2.2 Utvikling av registeret	
04.2.3 Gjennomføring av registrering	
04.2.4 Erfaringer fra registreringsarbeidet	
04.2.5 Foreløpig oversikt over statlig eiendomsmasse	
04.2.6 Dokumentasjon – fase II, krav og status	
04.3 Koordinering og oppfølging av registeret	
04.4 Vurdering av SKE registerets framtid	
04.5 Landsverneplaner	
04.5.1 Udekkede områder for landsverneplaner	
04.5.2 Økonomiske og administrative konsekvenser ved utarbeidelse av landsverneplaner	
04.5.3 Beslutning om igangsetting av landsverneplaner	
04.6 Retningslinjer for bruksmuligheter	
04.7 Forslag til forvaltningsstrategi for statens kulturhistoriske eiendommer	
04.8 Formidling	
04.8.1 Eksempelsamling	
04.8.2 Nettsiden	
04.8.3 E- læring	
04.8.4 Løpende formidlingsarbeid	
04.8.5 Memento	
05 BUDSJETT OG ØKONOMI	side 20
05.1 Budsjetttrammer	
05.2 Forbruk	
06 VEDLEGG	side 21
06.1 Status for eiendommer med formelt vern eller antatt verneverdige	
06.2 Statistikk dokumentasjon – fase II, egenskaper	
06.3 Statusrapport etater	
06.4 Det nye eiendomsregisteret	
06.5 Statusrapport	

02 BAKGRUNN OG MANDAT

02.1 BAKGRUNN

I St.prp.nr.1 (2001-2002) for AAD ble Stortinget varslet om at den daværende regjering planla en gjennomgang av statens eiendommer med sikte på å legge grunnlag for en politikk for statlig eierskap og forvaltning av kulturhistorisk viktige eiendommer i sivil sektor. Prosjektet skulle forberedes gjennom et forprosjekt.

Forprosjektet for statens kulturhistoriske eiendommer – politikk for eierskap og forvaltning, ble ferdigstilt og rapporten overlevert statsråden i AAD 20. mars 2002.

12. september 2002 vedtok regjeringen å igangsette prosjektet Statens kulturhistoriske eiendommer for årene 2003 og 2004. 18. desember 2003 vedtok regjeringen at prosjektet skulle fortsette ut året 2006 slik forprosjektet forutsatte. Det var opprinnelig meningen at utvikling av modeller for eierskap og forvaltning av statens kulturhistoriske eiendommer skulle behandles i hovedprosjektet. Dette spørsmålet ble imidlertid besluttet skilt ut i et eget prosjekt. Spørsmålet om statlig eierskap skal avgjøres på et senere tidspunkt. Samarbeid med virksomheter som er skilt ut som statsforetak eller heleide statlige aksjeselskaper er også viktig i denne sammenheng.

02.2 MANDAT FOR FASE I (2003/2004)

Mandatet for årene 2003 og 2004 omfattet følgende hovedoppgaver:

- utarbeide et system for registrering av eiendomsdata for statens kulturhistoriske eiendommer
- hurtiggjennomgang av kulturminner i statlig eie for å velge ut eiendommer som bør sikres for evt. fredningsformål
- fremskaffe dokumentasjonsgrunnlag for fredning av eiendommer som er valgt ut i hurtigregistreringen
- vurdere eiendommenes bruksmuligheter
- utarbeide mal for verneplaner og fremskaffe dokumentasjon som kan danne grunnlag for fredning
- utrede økonomiske og administrative konsekvenser av å utarbeide sektorvise verneplaner
- skissere en forvaltningsstrategi for å ivareta kulturminnehensyn, uavhengig av fremtidig statlig eller privat eierskap

I tilknytning til mandatet understreket regjeringen betydningen av at den enkelte sektormyndighet utarbeider verneplaner for de områdene som ikke allerede er tilfredsstillende dekket. Det ble anbefalt at utvalgsriteriene for viktige eiendommer i statlig eie som ble foreslått i forprosjektrapporten, ble lagt til grunn.

SKEs arbeid er forankret i regjeringens mandat og basert på sektoransvaret slik det er nedfelt i gjeldende miljøpolitikk i St. meld 58 1996-97 Miljøpolitikk for en bærekraftig utvikling og St. meld. 25 2002-2003 Regjeringens miljøvernpolitikk og rikets miljøtilstand. Prosjektet er også en oppfølging av de nasjonale miljømålene slik de er nedfelt for alle sektorer i Miljøverndepartementets St. prp. 1 2002 - 2003. SKE henviser for øvrig til Miljøverndepartementets Kulturminnemelding, Kulturminner som ressurser, som har vært på foreleggning og som er ventet lagt frem i februar 2005.

03.1 SEKRETARIATET

Prosjektet er underlagt Moderniseringsdepartementet. Hovedprosjektet kom i gang fra årsskiftet 2002/2003 og har vært ledet av spesialrådgiver Brit Denstad i MOD.

I mars 2003 ble det etablert et eget sekretariat for gjennomføring av prosjektarbeidet. Seniorrådgiver Eirik T. Bøe ble tilsatt 17. mars 2003 og seniorrådgiver Tarja M. Koskinen ble tilsatt den 1. september 2003. Tarja M. Koskinen gikk ut i permisjon 1. juni 2004, og rådgiver Line Bårdseng ble ansatt som vikar fra 1. august 2004. I tillegg til den faste bemanningen har det vært leid inn eksterne konsulenter for å bistå med konkrete oppgaver. I 2004 har følgende konsulenter vært engasjert: seniorrådgiver Gisle Totland (Forsvarsbygg), senior systemutvikler Jon Martin Solaas (Object Labs), kreativ leder Lars E. Helle (Mohive), Ola Flem (Ola Flems systemutvikling og rådgivning AS), samt sivilarkitekt Tom Wassum (Arkitektskap AS).

03.2 REFERANSEGRUPPEN

Det ble etablert en referansegruppe for prosjektet, med deltakelse fra de departementer og etater som er sterkest involvert som ansvarlige for eiendoms- og kulturminnepolitikk i staten. Referansegruppen skal bistå prosjektet med kunnskap og råd, sørge for forankring mot og nødvendige avklaringer i de respektive departementer/etater.

REFERANSEGRUPPENS MEDLEMMER HAR I 2004 VÆRT:

MODERNISERINGSDEPARTEMENTET (skiftet navn fra Arbeids- og administrasjonsdepartementet 1. oktober)	v/ seniorrådgiver Kaare Falkenberg som i februar tok over for underdirektør Anne Mette Ringdal
MILJØVERNDEPARTEMENTET	v/ avdelingsdirektør Einar Holtane
FORSVARSDPARTEMENTET	v/ seksjonssjef Janne Wilberg i Forsvarsbygg
KULTUR- OG KIRKEDEPARTEMENTET	v/ rådgiver Isabell Lexow
UTDANNINGS- OG FORSKNINGSDEPARTEMENTET	v/ underdirektør Arne Hovden som i mai tok over etter seniorrådgiver Dag Johnsen
RIKSANTIKVAREN	v/ avdelingsdirektør Unni Grønn
STATSBYGG	v/ direktør May Balkøy
ABM-UTVIKLING	v/ seniorrådgiver Espen Hernes

Det har vært avholdt 7 møter i referansegruppen, og gjennomført en studietur til Helsinki og Tallin fra 30. mars til 2. april.

03.3 LOKALITETER

Sekretariatet leier lokaler av Riksantikvaren i Dronningens gate 13.

04.1. INNLEDNING

Hovedoppgavene i 2004 har vært å videreføre arbeidet med å skaffe oversikt over statens kulturhistoriske eiendommer, forberede arbeidet med landsverneplaner og lage et forslag til en forvaltningsstrategi for kulturhistoriske eiendommer i statlig eie.

I 2003 ble det lagt betydelig vekt på å starte opp registerarbeidet for å fremskaffe en foreløpig oversikt over statlig eide kulturhistoriske eiendommer. Dette ble videreført i 2004. Samtidig startet arbeidet med dokumentasjonen av de kulturhistoriske eiendommene som ble valgt ut i registreringer. Dokumentasjonen skal være tilstrekkelig for å gjennomføre en fredning av eiendommene, og fylle kravene til innhold i landsverneplaner¹. Forslaget til forvaltningsstrategi for statens kulturhistoriske eiendommer ble forberedt av en arbeidsgruppe, og ble fulgt opp av sekretariatet.

Øvrige oppgaver i 2004 har vært å vurdere SKE- registerets framtid og behov for landsverneplaner på ulike sektorområder, samt å lage retningslinjer for bruk av bevaringsverdige eiendommer. Formidling av arbeidet har også stått sentralt.

2004 har generelt vært preget av konsolidering etter etablerings- og utviklingsarbeidet i 2003. Forbedring og videreutvikling av eiendomsregisteret for å nå SKEs målsetning om å skaffe oversikt over statens kulturhistoriske eiendommer og etablere en rasjonell metodikk for gjennomføring av landsverneplaner har hatt høy prioritet. Dette er løst ved å utvikle eiendomsregisteret med skreddersydde rapporter til bruk i produksjon av landsverneplaner og øke registerets brukervennlighet og ytelse. Dette utviklingsarbeidet har krevd mer ressurser enn antatt og har pågått gjennom hele året. Selve registreringen har vært tung å gjennomføre for flere etater og enkelte har valgt å utsette arbeidet til 2005.

04.2. REGISTERET

04.2.1 BAKGRUNN

For å nå målsettingen om å skaffe oversikt over statens kulturhistoriske eiendommer har det vært nødvendig å igangsette en samlet vernevurdering av alle statens eiendommer. Ved oppstart av prosjektet SKE i 2003 eksisterte det ingen samlet oversikt over statens eiendommer. Det fantes heller ikke noen oversikt over statens kulturhistoriske eiendommer, utover den oversikt som finnes i Fortidsminneforeningens årbøker for 1933 og 1934.

Det ble derfor nødvendig for SKE å etablere et eget eiendomsregister. SKEs første oppgave ble å fremskaffe et datagrunnlag over alle statens eiendommer. Den mest omfattende oversikten i staten presenteres i St. meld 10 Oversikt over statens eiendommer som inneholder de fleste eiendommene i sivil sektor. I tillegg til oversikten i St. meld 10 kommer eiendommene til de regionale helseforetakene, Statskog, andre statlige særlovsselskap og aksjeselskap.

I 2003 ble eiendommene som står oppført i St.meld. 10 lagt inn. I 2004 ble eiendomsregisteret supplert med de regionale helseforetakenes eiendommer.

¹Med dokumentasjon i denne sammenheng menes fotos, bygningsbeskrivelse, historikk, interiørbeskrivelser, gabnr., reguleringsstatus og kartfesting. Landsverneplaner er samlede oversikter over en virksomhets/sectors verneverdige eiendoms masse. Landsverneplanene tar utgangspunkt i sektorens historie og eiendommer som beskriver denne. Forsvaret og Statens vegvesen er eksempler på virksomheter som har laget landsverneplan.

SKE´s register kan pr. i dag ikke gi oversikt over antall kvm. staten eier. Antall kvm. finnes heller ikke i en samlet oversikt. Tallene som er brukt her stammer fra ulike kilder, og vi må derfor ta forbehold om tallene. Etter vår vurdering gir de allikevel verdifull informasjon om hvordan eiendomsmassen i hovedtrekk er fordelt:

Totalt for sivil sektor i staten +statlige selskaper og foretak	ca. 9 300 000 kvm
Disse kan i denne sammenheng fordeles slik:	
St. meld. 10 Oversikt over statens eiendommer	ca. 6 450 000 kvm.
Statlige foretak og aksjeselskaper	ca. 2 850 000 kvm.
I tillegg kommer Forsvaret med	ca. 5 700 000 kvm.

Status for hurtigregistreringen som ble gjennomført i 2003 var at 1.151 bygg allerede var omfattet av et vern av de i alt 9.225 byggene som ble lagt inn dette året. Disse eiendommene er foreløpig faset ut av prosjektet. De resterende 834 byggene som var antatt verneverdige gikk videre for nærmere dokumentasjon i 2004. I tillegg la helseforetakene inn ca. 2.000 bygg i januar 2004. Arbeidet med å hurtigregistrere og dokumentere disse pågår og vil bli ferdigstilt i løpet av første kvartal 2005.

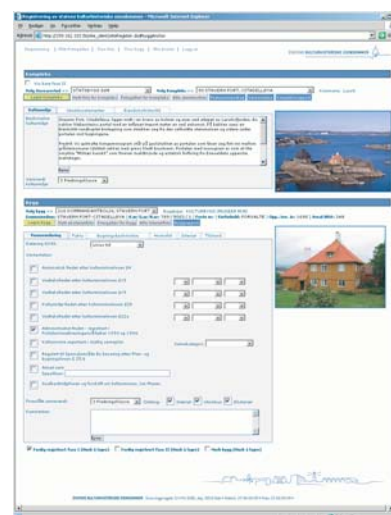
04.2.2 UTVIKLING AV REGISTERET

Dokumentasjonsfasen som startet ved årsskiftet 2003/2004 innebar andre krav til eiendomsregisteret enn de som lå til grunn for den første hurtigregistreringen. Det skulle legges inn historikk, bygningsteknisk beskrivelse og fotos og det var ønskelig med større brukervennlighet. Eiendomsregisteret ble derfor videreutviklet og omlagt til en mer egnet plattform med disse formålene for øyet. Registeret var operativt i mars 2004. Kvalitetssikring, retting og ytterligere utvikling har pågått gjennom hele året. Arbeidsdokumentet ”Håndbok for registrering” som er tilgjengelig fra prosjektets websider redegjør for datamodellen.

Den nye versjonen av eiendomsregisteret inneholder følgende funksjoner:

- Billedbasert med opplastingsfunksjon for fotos over web
- Byggteknisk beskrivelse, historikk, bygningsnummer i GAB og andre faktaopplysninger
- Rapporter på kompleks- og byggnivå
- Automatisk generering av sider for hvert enkelt bygg til landsverneplaner som tilfredsstiller kravene til forskriftsfredning og kan brukes som juridiske dokumenter i en fredningssak².

Eiendomsregisteret vil være sentralt i arbeidet med fremstilling av landsverneplaner. For å forenkle landsverneplanarbeidet er registeret tilgjengelig på nettet både for Riksantikvaren og sektormyndighetene som skal lage landsverneplanene. Dette innebærer blant annet at man kan samarbeide om utviklingen av fredningsdokumentene og dokumentasjonen på nettet. Når all nødvendig informasjon er samlet vil registerets rapporter kunne skrives ut som trykkeklaare katalogsider i landsverneplanene.

I mars 2004 lanserte SKE det nye registeret. Layout revidert noe i desember 2004.

² Etter kulturminnelovens §22a.

En byggrapport. SKEs eiendomsregister kan rapportere informasjonen i registeret på kompleks- og byggnivå. Se www.statenskulturhistoriske-eiendommer.no under register.

Katalogsidene vil når de er ferdige fylle Riksantikvarens krav til entydig dokumentasjon av eiendommer som skal forskriftsfredes etter Lov om kulturminner. Denne metodikken skal bidra til å effektivisere og forenkle arbeidet. Dataene i eiendomsregisteret vil på sikt kunne inngå som del av en fullstendig eiendomsdatabase for alle statens eiendommer. Det foreløpige målet er å avgi alle opplysninger om de statlige bygningene som er vurdert for vern eller vernet til kulturminneregisteret Askeladden, samt gjøre informasjonen i eiendomsregisteret tilgjengelig for forvalterne³. Det er ikke tatt stilling til i hvilken form registerinformasjonen skal gjøres tilgjengelig.

04.2.3 GJENNOMFØRING AV REGISTRERING

Første fase i hurtigregistreringen av statens kulturhistoriske eiendommer omfattet som nevnt eiendommer som var oppført i St. meld 10. Registreringen av Statens kulturhistoriske eiendommer tar imidlertid også sikte på å inkludere eiendommer som eies av statsforetak, stiftelser og heleide statlige selskaper. Registrering av disse virksomhetenes eiendommer er påbegynt i 2004 med helseforetakene, og arbeidet vil pågå også i 2005.

Den andre fasen i arbeidet med Statens kulturhistoriske eiendommer har til formål å dokumentere de eiendommene som ble valgt ut i hurtigregistreringen. Dette arbeidet ble startet i mars 2004 og er gjennomført for eiendommene i St. meld 10. For de øvrige virksomhetene vil dette arbeidet pågå i 2005.

Registreringen er utført av etatenes eget personale og er bare for deler av materialet kvalitetssikret av personell med kulturminnekompetanse. Det er derfor nødvendig med ytterligere kvalitetssikring og registrering før dokumentasjonen er tilstrekkelig for landsverneplaner. Statsbygg og universitetene har i stor grad ført sine eiendommer frem til et tilstrekkelig dokumentasjonsnivå⁴.

Utvalget som er foretatt må anses som foreløpig frem til en endelig faglig vurdering er gjennomført, og Riksantikvaren har tatt stilling til utvalget gjennom ferdigstillelse av de ulike landsverneplanene.

04.2.4 ERFARINGER FRA REGISTRERINGSARBEIDET

Fristene for ferdigstilling av registrering både i fase 1 og 2 viste seg å være vanskelig å overholde for mange etater. Årsakene er flere, blant annet var fristene for optimistiske. Enkelte etater har også store eiendomsporteføljer og har ønsket å bruke mer tid til å kvalitetssikre materialet, mens andre har måttet utføre registreringen innimellom sine primære oppgaver. Alle virksomheter med eiendommer i St. meld 10 har startet arbeidet. Etater som Statens Vegvesen, Kystverket og Opplysningsvesenets fond har allerede utarbeidet landsverneplaner og har derfor ikke gjennomført registrering i SKEs eiendomsregister. Jernbaneverket har

³ Askeladden er kulturminnedatabasen som er utviklet og drevet av Riksantikvaren. Askeladden skal inneholde informasjon om alle fredete kulturminner og levere data knyttet til kartfesting av disse. I tillegg vil Askeladden inneholde forvaltningsinformasjon om kulturminner som er vernevurdert, men ikke vernet.

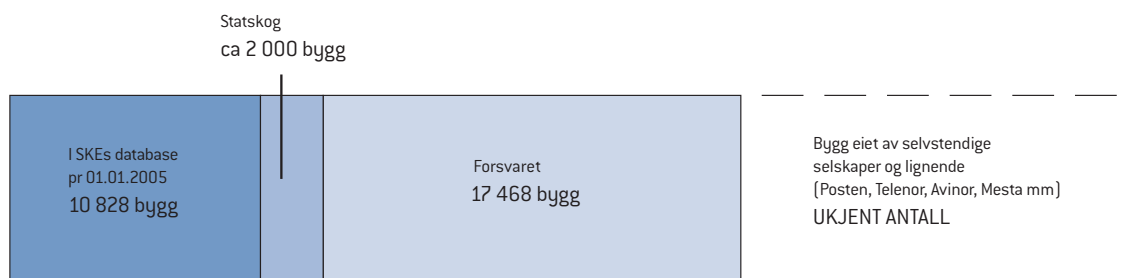
⁴ Statsbygg dekker mange sektorområder.

ikke ønsket å delta med hurtigregistrering eller dokumentasjon fordi de allerede er i gang med en verneplan. Enkelte etater har lagt ned et betydelig arbeid i registreringen. Dette gjelder særlig Statsbygg og Universitetet i Oslo, som har satt inn tilstrekkelig ressurser slik at det omfattende arbeidet er gjennomført med kvalitet. Landbruksdepartementet er også godt i gang.

04.2.5 FORELØPIG OVERSIKT OVER STATLIG EIENDOMSMASSE

Prosjektets eiendomsregister inneholder 10.828 bygninger. Dette er likevel bare en liten andel av alle bygg i statlig eie. Forsvaret fører egen inventaroversikt som inneholder 17.468 bygninger. Statskog forvalter omlag 2000 bygninger og i tillegg kommer flere heleide statlige aksjeselskaper med store eiendomsporteføljer.

Bygninger eiet av ulike selvstendige selskaper o. l. finnes det derimot fortsatt ingen samlet oversikt over.

Tabellen nedenfor viser en foreløpig status for vern og ulike verneplaner i statlig sektor. Oversikten viser at arbeid med landsverneplaner først og fremst har vært gjennomført innenfor samferdsel og forsvar. Det betyr at store deler av infrastrukturen som har lagt grunnlaget for utviklingen av samfunnet slik vi kjenner det i dag, er kartlagt og vernet. Dette er positivt, men viser fortsatt bare en side ved statens historiske rolle. Det videre arbeidet med å kartlegge helse, utdannings- og justissektoren og de øvrige virksomhetene knyttet til staten vil utfylle dette bilde.

FORELØPIG STATUS FOR VERN		
Etat	Bygninger i bruk	Vernede og foreslått vernede bygg/objekter
SKEs eiendomsregister, st. meld. 10 + statsforetak, stiftelser m.m.	5.274**	866 (foreløpig) bygg er valgt ut av etatene for videre verne vurdering.
Statskog*	Antatt ca 1.800	Skal delta i SKEs registrering.
NVE** (St.mld. 10)	15	Samlet verneplan over statlige og private kulturminner i norsk kraftproduksjon er under utarbeidelse.
Statens vegvesen** (St.mld. 10)	707	Foreligger en landsverneplan over 350 veger og 26 bygninger.
Jernbaneverket** (St.mld. 10)	2.184	Landsverneplan på høring. Planen omfatter 100 bygg og 96 km jernbane, samt 40 allerede fredete bygg.
Forsvaret	17.486	1199 bygninger i landsverneplan (betydelig avhenging pågår). Fredning er påbegynt.
Kystverket ** (St.mld. 10)	1.006	Foreligger verneplan for 84 fyrstasjoner og 5 tåkeklokker (antall bygg på hver stasjon er ikke avgrenset). Arbeidet med en vernplan for havner er påbegynt.

Opplysningsvesenets fond** (St.mld. 10) 1.594

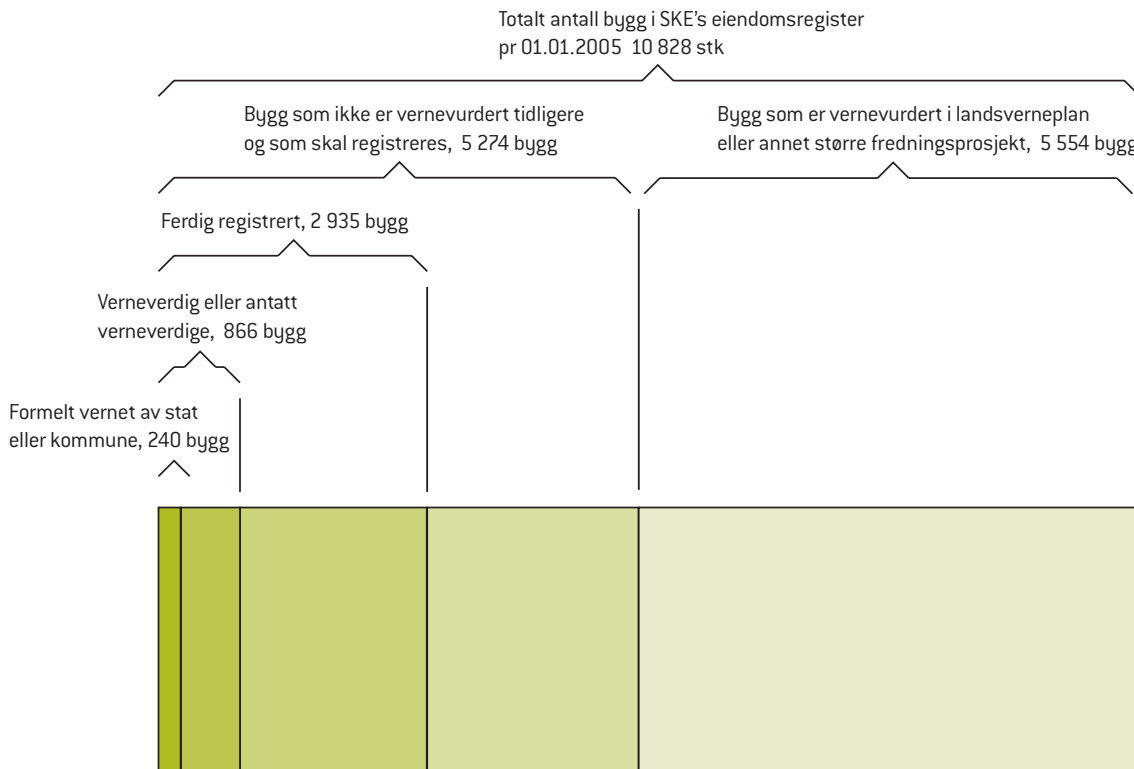
Prestegårdene er vernevurdert av Riksantikvaren og 317 prestegårder er fredet. Bygg i utmark er ikke vurdert.

Posten, Avinor og andre statlige AS Oversikt mangler Oversikt mangler.

**Data for etatene Statens vegvesen, Kystverket, Jernbaneverket og Opplysningsvesenets fond er tatt ut av hurtigregistreringen med bakgrunn i pågående og gjennomført landsverneplanarbeid.

5.554 av byggene i tabellen ovenfor forvaltes av virksomheter som har gjennomført eller gjennomfører en verneplanprosess. De øvrige 5.279 byggene utgjør grunnlaget for SKEs videre arbeid med registrering og dokumentasjon.

Av de 5.274 eiendommen er 2.935 ferdig registrert. De ikke- registrerte er i all hovedsak knyttet til helseforetakene, som startet arbeidet med registreringen på et senere tidspunkt enn de øvrige virksomhetene. Diagrammet nedenfor gir status pr. 01.01 2005.

For mer utfyllende rapporter fra registreringen og dokumentasjonen av de 866 verneverdige eller antatt verneverdige byggene henvises det til vedlegg 06.1.

04.2.6 DOKUMENTASJON – FASE II, KRAV OG STATUS

Bygg som oppfyller kriteriene under skal dokumenteres til et nivå som er tilstrekkelig for fredning og landsverneplaner:

- Mer enn 100 år gammel, det betyr at bygg som ikke vurderes til å være verneverdige i utgangspunktet skal dokumenteres. Dette er årsaken til at byggene som skal dokumenteres er flere enn de som er verneverdige eller antatt verneverdige.
- Allerede omfattet av vern.
- Vurderes til/antas av registrant å være verneverdig.

Pr. 14. desember 2004 oppfyller 934 av 5.274 bygninger disse kriteriene og skal dokumenteres. Flere vil etter all sannsynlighet komme til etter hvert som registreringen i fase I slutføres. 837 bygninger er påbegynt dokumentert og 240 bygninger er ferdig dokumentert. Det nedlegges et betydelig arbeid med dokumentasjonen og datakvaliteten anses for å være god.

Dokumentasjonen omfatter følgende elementer:

- utdyping av kompleksbeskrivelse og komplekshistorikk
- definisjon av utomhuselementer (plasser, parker, fortifikasjoner, statuer, alleér m.m)
- foto av alle elementer; oversiktsfoto, bygningsfoto, utomhusfoto
- kart
- faktaopplysninger om bygningen (eiendomsinformasjon, arkitekt m.m)
- systematisk bygningsbeskrivelse etter SEFRAK-metoden
- bygningshistorikk
- interiørbeskrivelser (for verneverdige interiører)
- tilstandsbeskrivelse

Dataene er bygget opp rundt standarder som benyttes av Riksantikvaren og Statens kartverk. Vedlegg 06.2 inneholder utfyllende statistikk for dette materiale.

04.3 KOORDINERING OG OPPFØLGING AV EIENDOMSREGISTERET

Registreringen har vært gjennomført parallelt med videreutviklingen av eiendomsregisteret. Utvikling av rapporter og endringer som følge av ønske om å imøtekomme nye relevante behov har stått sentralt. Eksempler på dette er håndtering av utomhuselementer som knyttes til grunneiendomsinformasjon og mulighet for å spesifisere tilstand på dører og vinduer⁵. En del problemer knyttet til registrering og drift har vært løst underveis.

Kvalitet på datagrunnlaget er viktig⁶. Datagrunnlaget fra blant annet Statsbygg har jevnt over god kvalitet. Registreringsprosessen fører til en betydelig kvalitetssikring av dette grunnlaget. Når det gjelder Helseforetakene er datagrunnlaget ikke så godt som ønskelig, og det medfører mye retting underveis.

⁵Eksempler på utomhuselementer er hageanlegg, statuer, brygger og andre permanente og løse elementer.

⁶Datagrunnlaget er de dataene registreringen tar utgangspunkt i og som vi får fra forvalterne som; Kompleks- og byggnavn, gårds- og bruksnummer, adresse og kommune.

04.4 VURDERING AV EIENDOMSREGISTERETS FRAMTID

SKE´s eiendomsregister er web-basert og tilpasset prosjektets behov. Formålet med eiendomsregisteret er å skaffe oversikt over statens kulturhistoriske eiendommer og samle dokumentasjon om disse til bruk i arbeidet med å lage landsverneplaner for de ulike sektorene. Eiendomsregisteret har vært i kontinuerlig utvikling siden den første versjonen ble lansert i juli 2003 som en interimdatabase. Et langsiktig mål var i utgangspunktet å levere data til kulturminneregisteret Askeladden og statens eiendomsforvaltere ved prosjektets avslutning. SKE´s erfaringer med eiendomsregisteret viser imidlertid at det både er interesse og behov for registerets data utover prosjektperioden, samt at SKE innhenter data som ikke har et direkte svar i andre registre.

Datainnsamlingen er og blir omfattende. Det er derfor vesentlig av hensyn til den verdien dataene representerer og de ressursene som nå legges ned i å innhente informasjon, at det utvikles en langsiktig strategi for eiendomsregisterets data.

SKE har fastlagt noen prinsipper for videre utvikling og bruk av eiendomsregisteret:

- Registeret skal holdes samlet, som den eneste oversikten over Statens kulturhistoriske eiendommer.
- Kulturminnedataene i SKEs register skal gjøres tilgjengelig for forvaltningen på en enkel måte.
- SKEs register skal brukes som utgangspunkt for publisering av statens kulturhistoriske eiendommer på web.
- SKE skal søke å utvikle nye bruksområder for registeret, evt. også i samvirke med private samarbeidspartnere.

SKE arrangerte i 2004 en workshop om eiendomsregisteret. Som ledd i det videre arbeidet vil SKE i løpet av 2005 innhente erfaringer med forskjellige modeller for integrering av SKEs data i de ulike forvalternes registre. Det vil særlig være viktig å vurdere på hvilket nivå SKEs registeropplysninger skal gjøres tilgjengelig. Prosjektet vil også utvikle et forslag til en presentasjon av dataene i registeret for et bredere publikum, samt forslag til registreringsfunksjon for eksterne brukere. SKE vil legge frem forslag om eier til eiendomsregisteret innen utgangen av 2006.

04.5 LANDSVERNEPLANER

04.5.1 UDEKKEDE OMRÅDER FOR LANDSVERNEPLANER

SKE har foretatt en gjennomgang av udekkede områder for landsverneplaner. Herunder følger en departementsvis gjennomgang, med anbefaling av relevante områder for utarbeiding av landsverneplaner. Et fellestrekk for alle områder er at viktige historiske eiendommer kan ha gått ut av sektormyndighetenes eie. Det er behov for at disse eiendommene finner sin plass i landsverneplanarbeidet og blir kartlagt som de øvrige. Enkelte områder er så små og geografisk avgrensede at man fremfor å igangsette et landsverneplanarbeid bør vurdere enkelte eiendommer i samråd med Riksantikvaren. Vurderingene nedenfor er ikke uttømmende og bør gjennomgås i samråd med SKE og Riksantikvaren før det fattes endelig beslutning om å lage landsverneplaner.

DEPARTEMENT	VURDERING I FORHOLD TIL LANDVERNEPLANER
BARNE- OG FAMILIEDEPARTEMENTET	BFD har ikke egne bygg. Det er imidlertid behov for å kartlegge barnevernsinstitusjoner o.a. under deres området, eventuelt i samarbeid med helse.
FINANSDEPARTEMENTET	FIN har en liten, men viktig bestand eiendommer. I de senere år har Toll- og avgiftsdirektoratet gått over fra å eie til å leie sine kontorer. Dette kompliserer landsverneplanarbeidet noe, men ansvaret for tollhistorien og kunnskapen om den ligger fortsatt i etaten. Så langt er det ikke besluttet å lage landsverneplaner.
FISKERI- OG KYSTDEPARTEMENTET	FKD har laget en verneplan for fyrstasjonene. Verneplanen for fyrstasjonene er imidlertid ikke uttømmende for dette sektorområdet. Det er derfor behov for at det utarbeides en landsverneplan for den øvrige merkingen langs kysten og statlig virksomhet knyttet til denne merkingen. Fiskerihavnene er også viktige kulturminner knyttet til norsk kystkultur. Så langt er kartleggingen startet, men det foreligger ikke en fremdrift for gjennomføring av en verneplan.
HELSE- OG OMSORGSDEPARTEMENTET	HODs ansvarsområde har skiftet mellom BFD, SOS og HD. Det kan derfor være hensiktsmessig å ta utgangspunkt i HOD, som gjennom helseforetakene er eier av mye av eiendomsmassen innen feltet. Innen helse antas gruppen av eiendommer som har gått ut av sektorens eie å være relativt stor. Det er behov for at disse også inngår i et arbeid med en landsverneplan for helse Norge. Helse Norge representerer det største udekkede feltet i landsverneplansammenheng og antas å være det største feltet etter Forsvaret. Så langt er det ikke besluttet å lage landsverneplaner.
JUSTIS- OG POLITIDEPARTEMENTET	JDs sektorområde er et sammensatt område. Justissektoren inneholder de fire hovedområdene Kriminalomsorgen, Politiet, Domstolene og Sysselmann på Svalbard. Områdene er en viktig og synlig del av statens myndighetsutøvelse og involverer alle lag av befolkningen. Områdene benytter i tillegg en eiendomsmasse som er en betydelig identitetsmarkør med høy symbolverdi. Det er behov for en landsverneplan innenfor alle områdene, men så langt er det ikke besluttet å lage landsverneplaner. Det er sannsynlig at det er hensiktsmessig å samordne verneplanarbeidet innen jussektoren.
KULTUR- OG KIRKEDEPARTEMENTET	KKD er en sentral aktør innenfor alle kulturområdene gjennom kanalisering av betydelige midler, blant annet gjennom tippemidler, samt opprettelse og tilskudd til stiftelser. KKD's sektorområde inneholder signalbygg og sentrale møteplasser som er selvkrevne i en kulturhistorisk sammenheng. KKD er et av de største udekkede områdene for landsverneplaner. Det er ikke tatt beslutning om å lage landsverneplaner. Opplysningsvesenets fond forvalter prestegårdene og ligger under KKD. Prestegården er vernevurdert av Riksantikvaren, men ikke prestegårdseiendommene som inneholder betydelig utmarksarealer med bygninger. Det er behov for en landsverneplan som dekker disse områdene.
KOMMUNAL- OG REGIONALDEPARTEMENTET	KRD eier få statlige eiendommer. SKE vil likevel peke på to områder som ligger under KRd hvor det er aktuelt å utarbeide verneplaner. Det ene er forholdet til det samiske i forbindelse med statens eierskap til Finnmark. Det andre forholdet er rettet mot offentlige eiendommer i kommunal sektor som ikke vil komme inn under SKEs prosjekt. Dette omfatter flere bygningskategorier, hvor vi ser at særlig rådhus og skoler representerer en viktig bygningsmasse med stor symbolverdi og som er viktige møteplasser for befolkningen. På tross av at denne bygningsmassen ikke er eid av staten er det behov for å stimulere til verneplaner for disse områdene.

DEPARTEMENT	VURDERING I FORHOLD TIL LANDVERNEPLANER
LANDBRUKS- OG MATDEPARTEMENTET	LMD omfatter flere områder hvor det er naturlig å lage landsverneplaner. Det gjelder statens forsøksstasjoner, Statens Reindriftsforvaltning og for Statskog. Så langt er det ikke besluttet å lage landsverneplaner.
MILJØVERNDEPARTEMENTET	MD har flere interessante enkeltbygninger uten direkte tilknytning til MDs sektoransvar. SKE mener det ikke er behov for en landsverneplan, men at eiendommene bør vurderes enkeltvis i samarbeid med Riksantikvaren.
MODERNISERINGSDEPARTEMENTET	MOD har flere underliggende etater. I denne sammenheng er Statsbygg særlig aktuell og vil gjennom sin rolle som eier/utleier være en sentral aktør i landsverneplanarbeidet. Så langt er det ikke besluttet å lage landsverneplaner.
NÆRINGS- OG HANDELSDEPARTEMENTET	Bergvesenet under NHD sitter på en rekke eiendommer knyttet til gruvedrift, både på fastlandet og på Svalbard. I hvilken grad disse har en tematisk fellesnevner som gjør dem egnet for en landsverneplan er ikke kjent. De bør uansett vurderes for forskriftsfredning i samarbeid med Riksantikvaren. NHD eier ellers ulike statsforetak og selskaper som ikke er en del av statsbudsjettet. Flere av disse vil være aktuelle å vurdere for et landsverneplanarbeid.
OLJE- OG ENERGIDEPARTEMENTET	De områdene innen OED som er aktuelle for en landsverneplan/vurdering for vern, er on- og offshore virksomhetene knyttet til oljeutvinningen i Nordsjøen og kraftproduksjonen som faller innenfor NVEs ansvarsområde. NVE har startet prosjektet KINK, Kulturminner i norsk kraftproduksjon, som tar for seg både privat, kommunal og statlig kraftutbygging. Prosjektet vil ikke ta form av en landsverneplan etter Riksantikvarens mal for statlige sektorområder fordi dette prosjektet startet opp før SKEs koordineringsarbeid for alvor var i gang, samt at flere private interesser er involvert.
SAMFERDSELSDEPARTEMENTET	SD var tidlig ute med å ta ansvar for kulturminnevern innen egen sektor. De har laget landsverneplaner for Staten vegvesen, NSB-stasjonsbygningene og en ikke vedtatt plan for Telenor. Telenor ble privatisert før planen ble vedtatt og arbeidet med å forskriftsfrede de objektene som planen omfatter, er stoppet av Telenor. I tillegg har Jernbaneverket en landsverneplan ute til høring. To viktige områder ble imidlertid ikke behandlet i landsverneplansammenheng eller, så langt SKE kjenner saken, gjort gjenstand for bestemmelsene i Avhendingsinstruksen før de endret selskapsform, det gjelder <i>Posten</i> og <i>Avinor</i> . De representerer virksomheter av stor betydning for å forstå statens utvikling og historie. Det er ikke besluttet å lage landsverneplaner på disse områdene.
UTDANNINGS- OG FORSKNINGSDEPARTEMENTET	UFD har besluttet at de skal lage en landsverneplan for Universiteter og høyskoler. De virksomhetene som faller utenfor en slik plan bør om de er store nok vurderes som egne landsverneplan områder, eller at enkelt eiendommer vurderes i samråd med Riksantikvaren.
UTENRIKSDEPARTEMENTET	Utenriksstasjonene både leies og eies av UD. De kan i denne sammenheng inndeles i to hovedkategorier. Den ene er eiendommer som er tegnet særlig til formålet av norske arkitekter og den andre kategorien består av eiendommer som har lokal kulturhistorisk interesse i vertslandet. Enkelte eiendommer vil fylle begge kriterier. Utenriksstasjonene kan ikke vernes juridisk på linje med innlandske eiendommer, men bør vurderes for et internt administrativt vern av UD i samarbeid med Riksantikvaren. Det er også behov for å fremstille dem samlet i en verneplan.

04.5.2 ØKONOMISKE OG ADMINISTRATIVE KONSEKVENSER VED UTARBEIDELSE AV LANDSVERNEPLANER

Departementene ble i juli 2003 bedt om å avgi status for verneplaner innen utgangen av året for sine sektorer, og om vurdering av ressursbehov for å fremstille de verneplanene som manglet. Henvendelsen til departementene resulterte i svar fra 10 departementer, mens 7 departementer ikke besvarte henvendelsen. Tre departementer leverte anslag for de økonomiske og administrative konsekvensene. Ettersom disse ressursanslagene ble foretatt før SKEs metodikk var ferdig utviklet og rasjonaliseringsgevinstene knyttet til eiendomsregisteret var fullt ut kjent er de ikke tatt med her. I løpet av 2004 har prosjektet ikke mottatt ytterligere opplysninger fra departementene.

04.5.3 BESLUTNING OM IGANGSETTING AV LANDSVERNEPLANER

I desember 2004 besluttet regjeringen at departementene skal ha startet arbeidet med landsverneplaner i løpet av 1. halvår 2005 og at kostnadene ved dette dekkes innenfor egne budsjettammer.

04.6 RETNINGSLINJER FOR BRUKSMULIGHETER

I mandatet er prosjektet bedt om å utrede bruksmuligheter for statens kulturhistoriske eiendommer. Bruk og bruksmuligheter står sentralt i forvaltning av de verdiene kulturhistoriske eiendommer representerer. Endret bruk kan både styrke og svekke verdiene. Det er imidlertid bare gjennom eierskap staten kan styre en eiendoms bruk. Kulturminneloven kan styre inngrep og gi føringer, men det er Plan- og bygningsloven som regulerer bruk.

Den største utfordringen er å kunne forutsi hvilke former for bruk som vil kunne svekke kulturminneverdiene. Det er særlig tre typer bruk som utgjør en utfordring:

1. Bruk som medfører større endringer eller skade på eiendommene.
2. Bruk som hindrer allmennhetens tilgang til eiendommen og en del av fellesskapets historie (det bør kanskje være en merknad om at allmennhetens tilgang krever tilrettelegging slik at man ikke "sliter" i stykker kulturminnet).
3. Bruk som på en uheldig måte knytter eiendommen til en virksomhet som i liten grad ivaretar dens symbolverdi som del av den norske stats historie.

Det første punktet kan i stor grad styres gjennom Lov om kulturminner. Tilgang for allmennheten kan styres gjennom statlig reguleringsformål, klausuler eller statlig eierskap. Det siste punktet vil være mer åpent for tolkning og derfor ikke uproblematisk. Gjennom en fredning kan bruksendringer begrenses etter et salg, Plan- og bygningsloven kan i større grad styre bruken, men det er bare gjennom eierskap man kan sikre seg mot uønsket bruk. Et annet moment er at det ikke er fastlagt noen systematikk for oppfølging av fredningsobjektet, slik at fredningen i seg selv ikke er noen garanti for at fredningsbestemmelsene blir fulgt.

Statlig eierskap kombinert med en tydelig og klar forvaltningsstrategi med påfølgende forvaltningsplaner for de enkelte eiendommer er antakelig den beste sikkerheten for at de statlige kulturhistoriske verdiene får en bruk som vil ivareta de kulturhistoriske interessene over tid.

04.7 FORSLAG TIL FORVALTNINGSSTRATEGI FOR STATENS KULTURHISTORISKE EIENDOMMER

SKE har i henhold til mandatet utarbeidet et forslag til en forvaltningsstrategi som ble oversendt Moderniseringsdepartementet den 4. november 2004. Forslaget er sendt på høring til alle departementer med frist for uttalelse 15.02.05.

Under arbeidet med et forslag til en forvaltningsstrategi ble det laget et forslag til veileder for forvaltere av kulturhistoriske eiendommer i statlig eie.

Forslaget til forvaltningsstrategi er forberedt av en arbeidsgruppe som ble nedsett av SKE i mai 2004. Gruppen avsluttet sitt arbeid 7. oktober 2004. Arbeidsgruppen har bestått av Tom Wassum (leder/sekretær fra Arkitektskap AS), Hans Frost (Statsbygg), Astrid Opsahl (Statsbygg), Kaare Falkenberg (Moderniseringsdepartementet), Siv Nytrøen (Riksantikvaren), Benedicte Boye (Miljøverndepartementet), Tore Christoffersen (Universitetet i Oslo) og Christian Borhaven (Forsvarsbygg). Arbeidsgruppen har bestått av ressurspersoner med særlig innsikt i forvaltningsproblematikk. Deres respektive virksomheter har også forestått en begrenset utprøving av strategiens "Forslag til veileder". Arbeidsgruppens forslag er behandlet av SKE og SKEs referansegruppe.

FORVALTNINGSSTRATEGIEN BESTÅR AV FØLGENDE DOKUMENTER:

- Forslag til forvaltningsstrategi for statens kulturhistoriske eiendommer. Dokumentet omfatter strategi for eierskap, finansiering, kompetanse og forvaltning.
- Forslag til overordnede retningslinjer. Retningslinjene omhandler krav til forvaltning av statens kulturhistoriske eiendommer, innrettet mot politisk nivå og departementsnivå.
- Forslag til veileder. Veilederen er utarbeidet for bruk på etats- og forvalternivået. Veilederen viser hvordan etatens/virksomhetens styrende dokumenter kan ivareta ansvaret for kulturhistoriske eiendommer, og hvordan forvaltningsplan for den enkelte eiendom kan utarbeides, innrettet mot den utøvende eiendomsforvalteren.

Disse tre dokumentene utgjør operative instrumenter for departementer, etater og virksomheter som eier og forvalter kulturhistoriske bygninger eller anlegg. Dokumentene er utformet med tanke på å forplikte, men også for å skape økt forståelse for viktigheten av å verne den statlige kulturarven på best mulig måte. Veilederen er utformet til bruk som et selvstendig dokument.

SKE har bedt departementet vurdere om forvaltningsstrategien også skal omfatte eiendommer som tilhører statlige aksjeselskaper.

04.8 FORMIDLING

Formidlingen i prosjektet har i hovedsak vært rettet mot embetsverket.

04.8.1 EKSEMPELSAMLING

Det er utarbeidet en eksempelsamling med kulturhistoriske bygg fra 1900-tallet. Eksempelsamlingen viser malen for katalogsider i en landsverneplan. Samlingen inneholder gode eksempler på vurdering av nyere bygg til hjelp i arbeidet. Den ble trykket i 1. kvartal 2004.

04.8.2 NETTSIDEN

SKE vedlikeholder og ajourholder Web-siden med løpende informasjon om prosjektet og som portal til prosjektets eiendomsregister.

04.8.3 E- LÆRING

På slutten av 2003 ble det besluttet å lage et e-læringsprogram i kulturminnevern hvor formålet var å gi et tilbud til statsansatte. Kurset er basert på interaktiv læring. Dreieboken ble utviklet i samarbeid med Mohive. Til nå er det lansert 3 moduler. Modul 1 tar for seg hvorfor og hvordan staten tar vare på historien med et særlig fokus på vår nære historie. Modul 2 ser på hvordan, og etter hvilke kriterier vi velger ut hva som bør tas vare på av statlig eiendom. Modul 3 tar for seg hva det vil si at et hus har fått et formelt vern og viser forskjellig bruk av bygninger som er vernet.

04.8.4 LØPENDE FORMIDLINGSARBEID

Prosjektet driver et løpende formidlingsarbeid i kontakt med departementene, sektorene og den enkelte registrant.

04.8.5 MEMENTO

SKE har støttet utgivelsen av et temanummer av Memento som er et medlemsblad for Fortidsminneforeningen og Museumsforbundet. Temanummer 4/2004 var viet statens kulturhistoriske eiendommer, og prosjektet ble presentert i egen artikkel "Mot et nytt og bedre verneregime" av Eirik T. Bøe. Temanummeret inneholdt ellers blant annet artikler om forskriftsfredningen av Forsvarets kulturminner "En odysse i plank, betong og bølgeblikk" av Janne Wilberg, en artikkel om en samlet plan for de nasjonale festningsverkene "Nytt liv på historisk grunn" av Kristen Grieg Bjerke, en artikkel om "Festninger og fort- tar vi ansvar?" av Marit Nybakk, en artikkel om restaureringen av Bygdø kongsgård "Bygdø kongsgård restaureres" av Statsbygg, en artikkel om "Kystverkets kulturhistoriske skatter" av Knut Baar Kristoffersen og en artikkel om "Kulturminner i norsk kraftproduksjon" av Kjell Erik Stensby og Margrethe Moe.

SKEs informasjonsprogram om kulturminnevern tar blant annet for seg Det Kongelige Slott.

Temanummer av Memento 04/2004.

05 BUDSJETT OG ØKONOMI

05.1 BUDSJETTRAMMER

Den økonomiske rammen for SKE's virksomhet i 2004 var NOK 2,9 mill (2002 kroner). Finansieringen for 2004 ble fordelt mellom fire departementer etter eierskapets omfang: MOD (850.000 + 490.000 bla. overført fra 2003), FD (850.000), UFD (400.000) og SD (400.000).

05.2 FORBRUK

Prosjektet har måttet basere en del av virksomheten på bruk av innleide konsulenter. De viktigste innsatsområdene for konsulentbistand har vært i arbeidet med etableringen og utviklingen av eiendomsdatabasen, utvikling av e-læringstilbud om kulturminnevern og arbeid med forslag til forvaltningsstrategi.

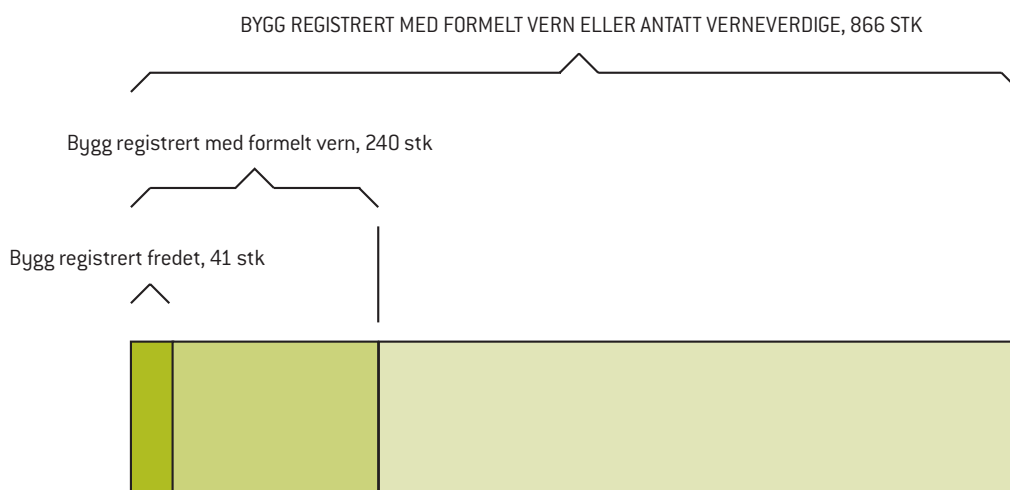
TALLENE I OPPSETTET ER AVRUNDET NOE.

Lokaler, kontortjenester, lønn	1 570 000
Utvikling av register	670 000
Forvaltningsstrategi	320 000
Trykksaker – årsrapport mm.	180 000
E-læring om kulturminner	100 000
Kontorinventar	42 000
Møter/bevertning	18 000
Reiser	60 000
Diverse	30 000
	2 990 000

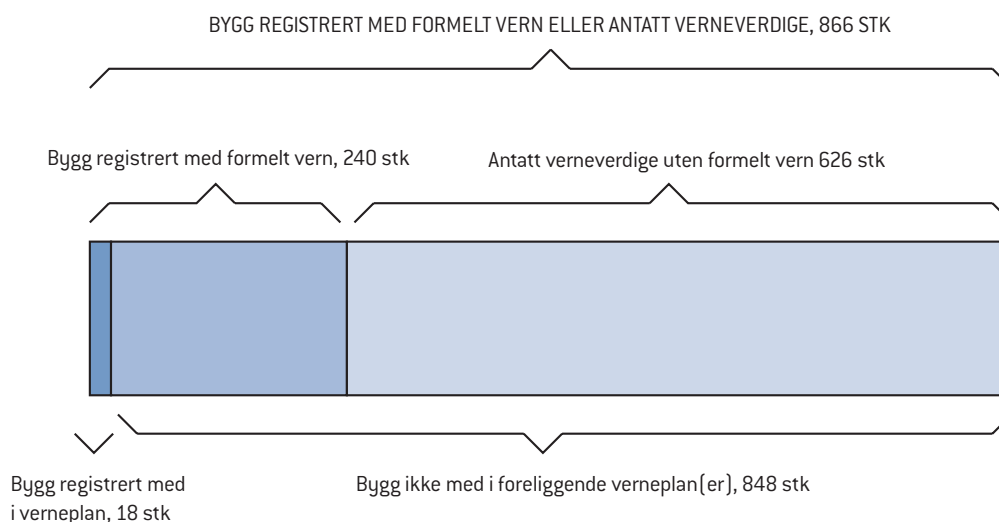
INNHOLD

- 06.1 Status for eiendommer med formelt vern eller antatt verneverdige
- 06.2 Statistikk dokumentasjon – fase II, egenskaper
- 06.3 Statusrapport etater
- 06.4 Det nye eiendomsregisteret
- 06.5 Statusrapport

06.1 STATUS FOR EIENDOMMER MED FORMELT VERN ELLER ANTATT VERNEVERDIGE

Bygninger som allerede er fredet eller som omfattes av statlig verneplan skal ikke følges opp av SKE og er i all hovedsak trukket ut av datagrunnlaget.

De 18 byggene som er registrert i en verneplan har vært overført fra en etat som har utarbeidet landsverneplan til en som ikke har. Et eksempel på dette er Citadellet i Stavern, som er omfattet av Forsvarets landsverneplan, men eid av Statsbygg.

Tabellene på neste side viser hvilke typer vern byggene er omfattet av. Det er viktig å merke seg at registreringen fremdeles pågår i flere etater. Status pr 01.01.2005:

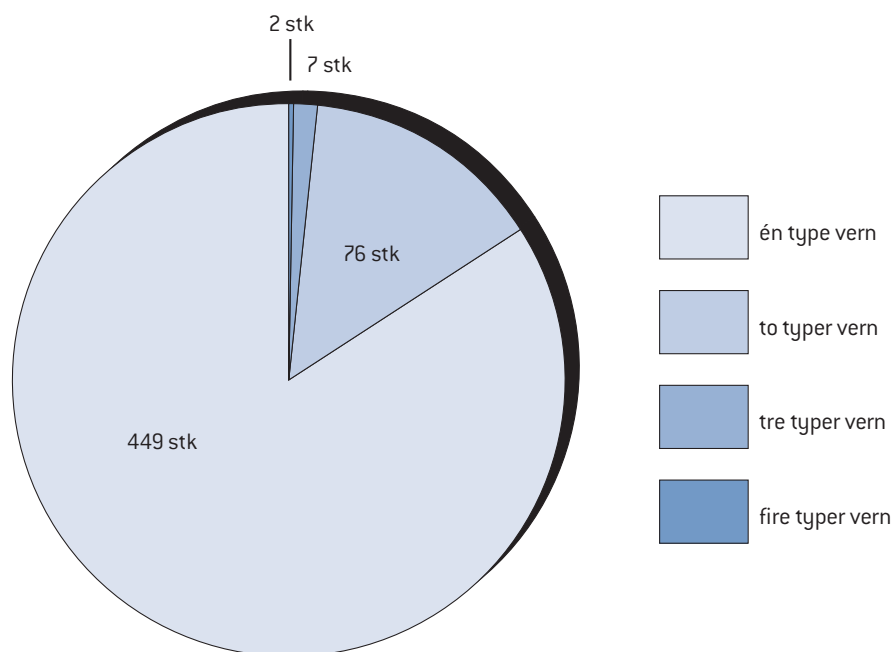
REGISTRERTE FREDNINGSVEDTAK	
Automatisk fredete bygg etter Lov om kulturminner §4	8
Vedtaksfredete bygg etter Lov om kulturminner §15	13
Bygg som er innenfor vedtaksfredet område etter Lov om kulturminner §19	1
Bygg fredet etter forskrift etter Lov om kulturminner §22a	13
Kulturmiljøfredet etter Lov om kulturminner §20	1
Lov om miljøvern på Svalbard og Forskrift om fredning av kulturminner på Jan Mayen	12

Registrerte fredningsvedtak. En bygning kan omfattes av flere vedtak samtidig, hvilket gir "overlapp" i registreringen. Vedtak registrert her gjelder i alt 41 bygninger.

ANDRE TYPER VERNETILTAK	
Administrativt fredete bygg, FMF's årbøker 1933 og 1934, eller annet grunnlag	78
Kulturminner registrert i statlig verneplan	18
Kulturminner regulert til spesialområde for bevaring, Pbl §25.6	130
Annet vern / kommunal verneplan, gul liste osv.	367

Andre typer registrerte vernetiltak. Også her kan flere tiltak referere seg til samme bygning. Tallene gjengir antall registrerte vernetiltak, summen av registrerte vernetiltak er høyere enn antall bygninger tiltakene gjelder. Vedtak registrert her gjelder i alt 534 bygninger.

Illustrasjonen nedenfor viser at bygg kan ha flere typer vern.

534 av bygningene i SKE's eiendomsdatabase som hittil er registrert, oppgis til allerede å være med i verneplan eller å ha annen type formelt vern. Flere av disse er registrert med flere typer vern samtidig.

06.2 STATISTIKK DOKUMENTASJON – FASE II, EGENSKAPER

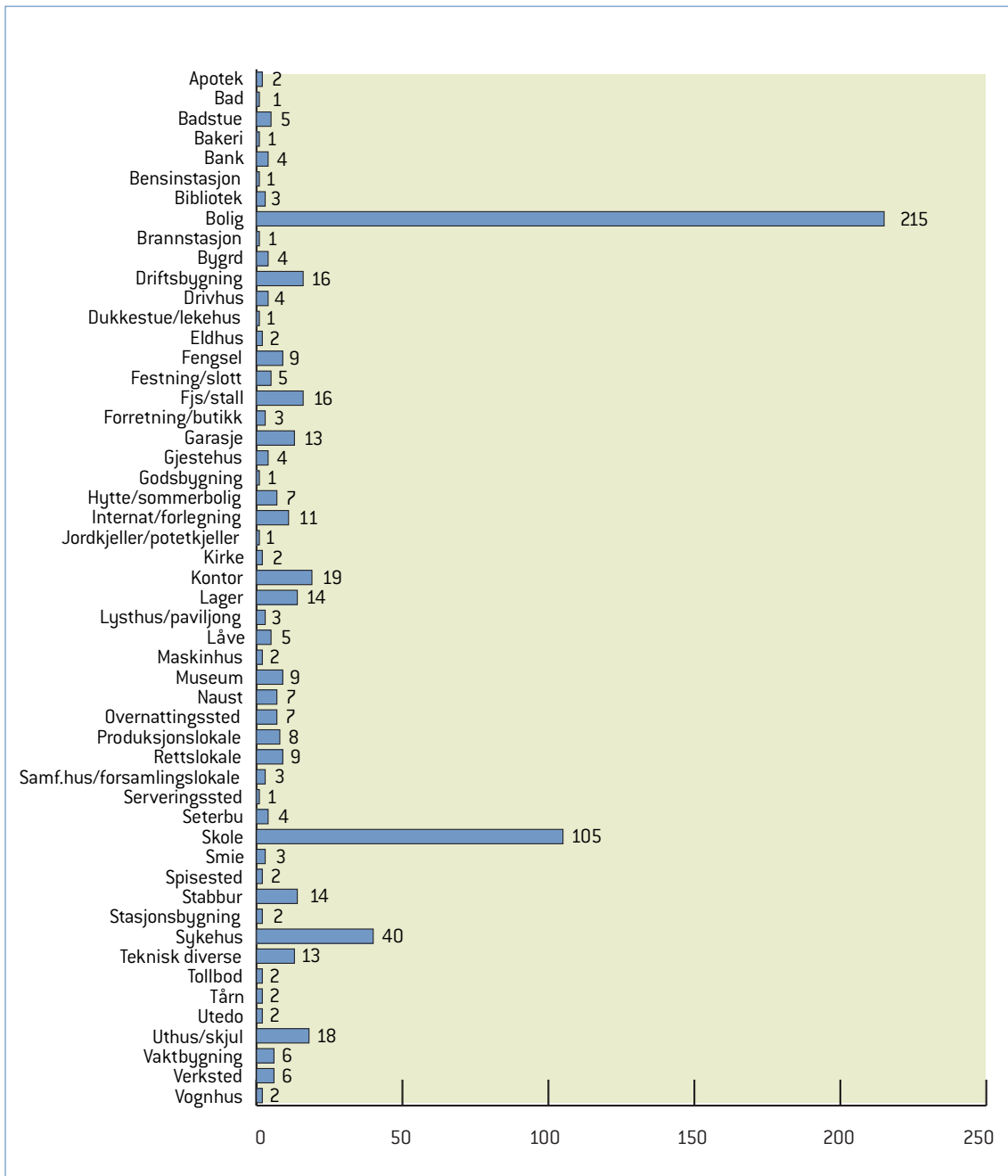
Statistikken fra dokumentasjonen i fase II må ses på som foreløpig fordi grunnlaget utgjør en liten del av helheten. Antall bygninger som skal dokumenteres er pr i dag 934, dette tallet vil øke etter hvert som registreringer i fase I ferdigstilles. 242 bygninger er rapportert ferdig dokumentert, mens 843 er påbegynt. Statistikken videre baserer seg på tall fra de påbegynte og ferdig dokumenterte bygningene, og grunnlaget for tallene oppgis ved hver figur. Figurene viser ulike egenskaper ved den dokumenterte bygningsmassen.

STATUS PR 01.01.2005

Antall bygninger som skal dokumenteres:	934
Antall bygninger som er påbegynt:	843
Antall bygninger som er ferdig dokumentert:	240
Antall bilder som er lastet opp til registeret:	5715
Antall utomhuselementer:	301
Antall interiører:	7780

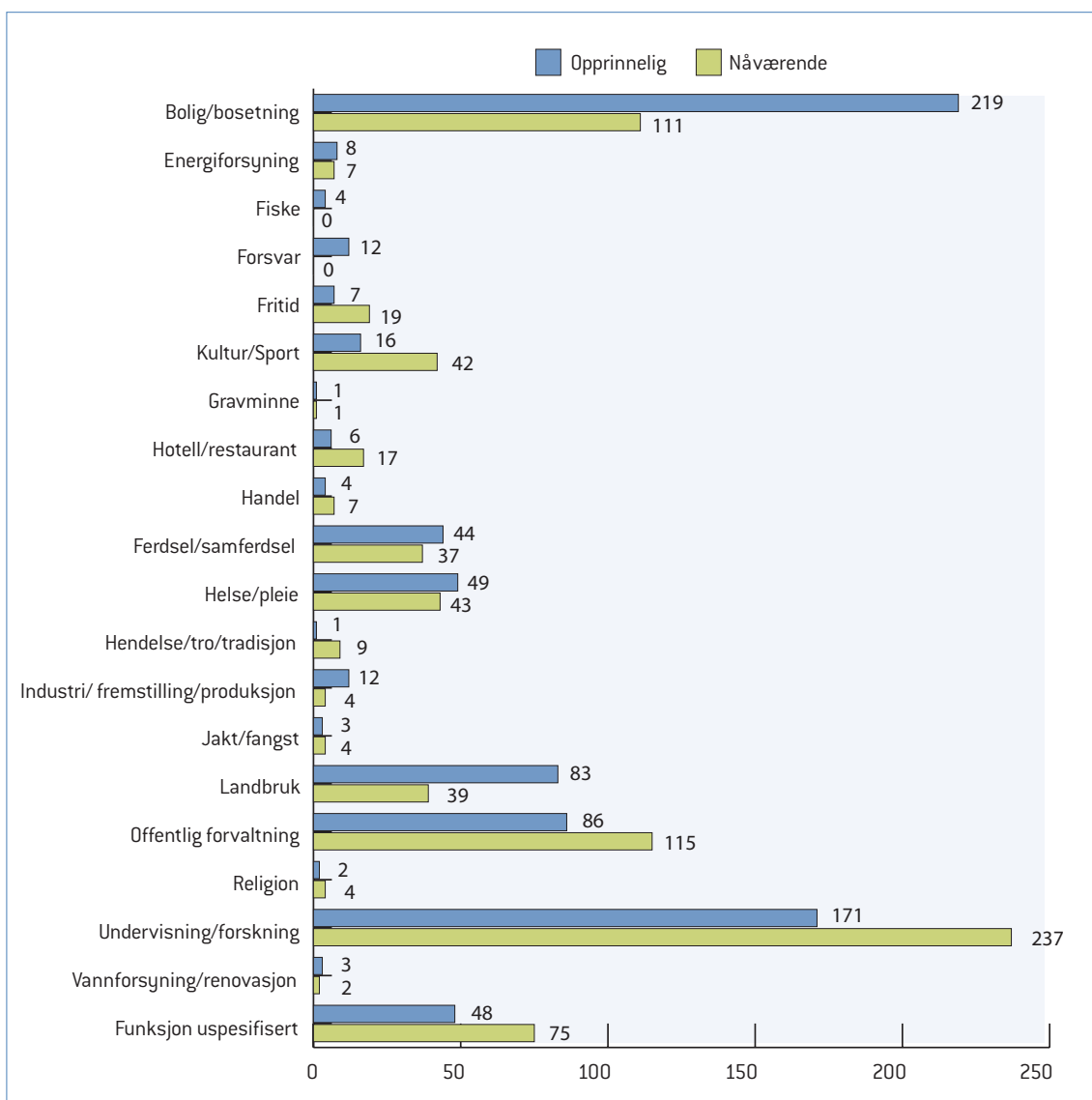
Bygningstyper følger Riksantikvarens emneordlist for bygningsart. Dette er en angivelse av bygningens form, hensikt eller type, uavhengig av funksjon. Grafen nedenfor viser fordelingen av 691 markeringer. Bolig er den vanligst forekommende bygningstypen. Det er en viss skjevhet i tabellen, dette kommer av at blant annet helse og justis ikke har fullført dokumentasjonen av sine bygg, og at utdanning og forskning har kommet langt i dokumentasjonen.

BYGNINGSTYPER

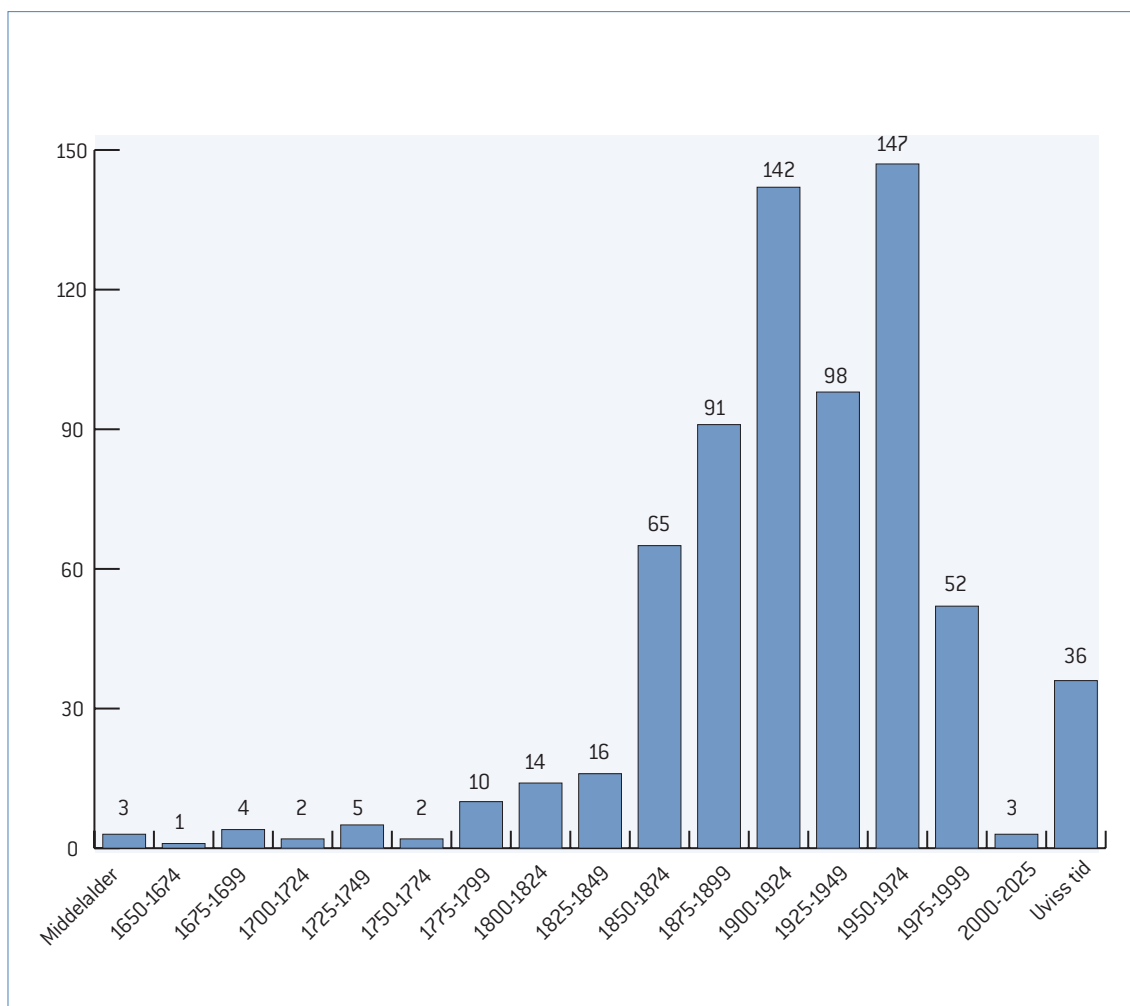
Funksjon følger SOSI- standarden, som benyttes av Riksantikvaren i kulturminneregisteret. Funksjon forteller i grove trekk hvilken type virksomhet bygningen knyttes til. Tabellen som følger viser antallet bygg som benyttes til hver av funksjonene for henholdsvis opprinnelig og nåværende funksjoner. Vi kan se en trend fra funksjonene bolig, primærnæringer, transport og industri over til kultur/sport, hotell/restaurant, offentlig forvaltning og undervisning. Det er viktig å være klar over at figuren ikke sier noe om hvor mange bygninger som har skiftet funksjon, eller om hvordan opprinneligheten til bygningene er. Bygningene kan være bygget om eller omdisponert til andre formål uten å endre funksjon. Denne tabellen vil også endre seg relativt mye når alle sektorområdene har ferdigstilt dokumentasjonen av sine bygg.

FUNKSJON

Neste tabell viser fordelingen av alder på bygg som går til dokumentasjon i fase 2. Tabellen bekrefter de antagelsene vi har hatt om at etableringen av nasjonalstaten og utviklingen av velferdsstaten har medført betydelig statlig byggeaktivitet. Dette kommer tydelig frem i 25-års perioden etter 1905 og 1950. Det sene 1800-tallet er også en periode med stor aktivitet hvor viktige institusjoner innenfor utdanning og helse etableres.

FORDELING ALDER

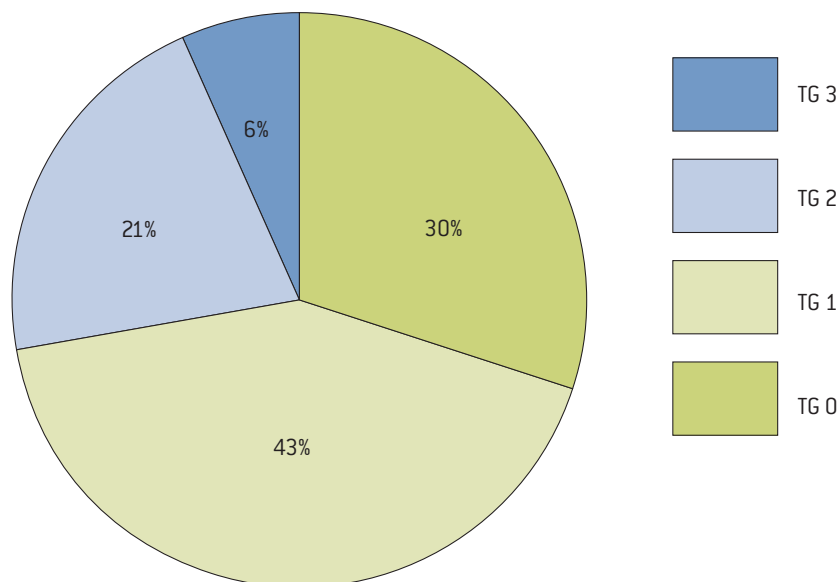
Tilstandsgrad varierer for bygninger som hittil er dokumentert i fase 2. Det viser seg at 21 % av de verneverdige bygningene har et etterslep i vedlikehold (TG 2), 6 % av bygningene har et betydelig forfall som kan true kulturminnet mens 73 % av bygningene har god tilstand. Tilstandsgrad er basert på en samlet vurdering av alle relevante symptomer. Det skal benyttes fire tilstandsgrader med følgende betydning etter NS 3454.

TILSTANDSGRAD (TG)	HOVEDBETYDNING	BEHOV FOR TILTAK (UTBEDRING)
TG 0	ingen symptomer	ingen tiltak nødvendig
TG 1	svake symptomer	kun ordinært vedlikehold
TG 2	middels kraftige symptomer	middels reparasjoner nødvendig
TG 3	kraftige symptomer*	store reparasjoner/utbedringer

* omfatter også sammenbrudd og total funksjonssvikt

- Eksempler på tilstandsgrad 1 er malingslitt, mosedannelse på takstein og enkelte brukne takstein.
- Eksempler på tilstandsgrad 2 er lokal råteskade i panel og behov for reparasjoner og delvis utskifting.
- Eksempler på tilstandsgrad 3 er lekkasjer i taket og tilhørende skader og store råteskader.

Figuren nedenfor illustrerer fordelingen på de ulike tilstandsgradene.

06.3 STATUSRAPPORT ETATER

		ANTALL KOMPLEKSER	ANTALL BYGG	ANTALL PÅBEGYNT REGISTRERINGER	ANTALL FERDIG REGISTRERINGER	PROSENT FERDIG	BYGG SOM SKAL DOKUMENTERES	PÅBEGYNT	FERDIG DOKUMENTERT	PROSENT FERDIG
46	STORTINGET	13	20	2	0	0 %	2	1	0	0 %
0210-02	ARKEOLOGISK MUSEUM I STAVANGER	1	1	1	1	100 %	0	0	0	100 %
0210-04	ROALD AMUNDSSENS HJEM	1	8	8	8	100 %	8	0	0	0 %
0210-05	EIDSVOLLSMINNET	1	6	6	6	100 %	5	5	5	100 %
0210-06	AULESTAD BJØRNSONS HJEM	1	8	8	0	0 %	7	2	0	0 %
0210-07	BERGVERKSMUSEET	1	48	0	0	0 %	0	0	0	100 %
0210-08	BJERKEBÆK, S. UNDSETS HJEM	1	4	4	0	0 %	4	4	0	0 %
0320-301	UNIVERSITETET I OSLO	6	68	68	68	100 %	55	56	55	100 %
0320-302	UNIVERSITETET I BERGEN	43	161	97	152	94 %	64	59	58	91 %
0320-310	NTH	1	80	73	79	99 %	19	10	10	53 %
0320-304	UNIVERSITETET I TROMSØ	6	64	62	62	97 %	11	11	11	100 %
0320-311	NORGES LANDBRUKSHØGSKOLE	5	147	111	111	76 %	45	46	42	93 %
0320-312	NORGES VETERINÆRHØGSKOLE	1	36	34	34	94 %	7	7	7	100 %
0320-4814	NORGES IDRETTSHØYSKOLE	1	17	17	17	100 %	0	0	0	100 %
0320-4820	NORGES HANDELSHØYSKOLE	1	4	4	4	100 %	1	1	0	0 %
0350-206	METEOROLOGISK INSTITUTT	2	4	4	4	100 %	1	1	1	100 %
0410-9	DIR. FOR SIVILT BEREDSKAP	63	167	0	0	0 %	0	0	0	100 %
420	JUSTISDEP. V/POLITIAVDELINGEN	17	14	0	0	0 %	0	0	0	100 %
0430-06	KRIM. OMSORG REG. NORD	9	49	43	43	88 %	0	0	0	100 %
0430-02	KRIM. OMSORG REG. NORDØST	9	89	11	83	93 %	11	8	0	0 %
0430-03	KRIM. OMSORG REG. SØR	11	155	101	101	65 %	28	6	0	0 %
0430-04	KRIM. OMSORG REG. SØRVEST	5	68	68	58	85 %	2	7	0	0 %
0430-01	KRIM. OMSORG REG. ØST	7	61	47	50	82 %	19	2	2	11 %

		ANTALL KOMPLEKSER	ANTALL BYGG	ANTALL PÅBEGYNT REGISTRERINGER	ANTALL FERDIG REGISTRERINGER	PROSENT FERDIG	BYGG SOM SKAL DOKUMENTERES	PÅBEGYNT	FERDIG DOKUMENTERT	PROSENT FERDIG
0430-05	KRIM. OMSORG REG. VEST	4	27	12	12	44 %	5	4	0	0 %
655	RIKSHOSPITALET	32	56	14	14	25 %	1	6	1	100 %
689	RADIUMHOSPITALET	7	15	0	0	0 %	0	0	0	100 %
0926-4	FISKERIFORSKNING	2	2	0	0	0 %	0	0	0	100 %
0927-3	HAVFORSKNINGSINSTITUTTET	1	4	0	0	0 %	0	0	0	100 %
1031	PLANTEFORSK	19	248	241	240	97 %	31	32	32	103 %
1050-1	VETERINÆRINSTITUTTET	1	14	6	6	43 %	1	1	0	0 %
1053	STATENS DYREHELSETILSYN	2	1	0	0	0 %	0	0	0	100 %
1056	STATENS HESTEAVLSETER	4	26	25	25	96 %	2	2	2	100 %
1068	NORSK INST.FOR SKOGFORSKNING	4	16	16	16	100 %	0	0	0	100 %
1071	MØYSTAD GÅRD	6	37	31	31	84 %	10	9	9	90 %
1326	DIREKTORATET FOR NATURVERN	455	11	6	6	55 %	1	0	0	0 %
1527	TOLL- OG AVGIFTS-DIREKTORATET	20	61	59	61	100 %	32	0	0	0 %
1428-1	STATSBYGG ØST	52	487	386	387	79 %	149	145	0	0 %
1428-2	STATSBYGG VEST	59	204	156	156	76 %	43	41	0	0 %
1428-3	STATSBYGG MIDT-NORGE	78	251	240	236	94 %	112	84	2	2 %
1428-4	STATSBYGG NORD	130	324	306	304	94 %	82	80	0	0 %
1428-5	STATSBYGG SØR	62	185	132	132	71 %	31	27	3	10 %
1428-UF	STATSBYGG U-FORNEBU	1	80	9	44	55 %	6	6	0	0 %
0699-1	Helse Øst RHF	52	599	189	144	24 %	77	64	0	0 %
0699-2	Helse Sør RHF	51	420	89	89	21 %	16	8	6	38 %
0699-3	Helse Vest RHF	36	340	17	11	3 %	4	0	0	0 %
0699-4	Helse Midt-Norge RHF	29	304	182	57	19 %	7	67	0	0 %
0699-5	Helse Nord RHF	20	194	10	3	2 %	5	5	1	20 %
0320-303	NTNU	1	48	47	48	100 %	13	12	11	85 %
1428-0	STATSBYGG	2	15	15	15	100 %	15	6	2	13 %
0833-17	NEDLAGTE GRUVEOMRÅDER	1	7	0	0	0 %	0	0	0	100 %
9910-01	TRØNDELAG TEATER	1	2	2	2	100 %	2	2	0	0 %
9910-02	NATIONALTHEATERET	1	1	0	0	0 %	0	0	0	100 %
9910-03	Den Nationale Scene	1	1	0	0	0 %	0	0	0	100 %

* Hvis ikke registreringen er ferdig er antall bygg som skal dokumenteres foreløpig

06.4 DET NYE EIENDOMSREGISTERET

Dette oppslaget viser SKEs eiendomsregister. Fanen under Kompleks viser kulturmiljøregistreringen. De øvrige fanene brukes for dokumentasjon av komplekset. Fanen under Bygg brukes ved vurderingen av om et bygg er verneverdig eller ikke. De øvrige fanene brukes for dokumentasjon av de eiendommene som er funnet verneverdig. Eiendomsregisteret kan også generere bygg- kompleks- og landsverneplanrapporter. På vårt nettsted www.statenskulturhistoriskeeiendommer.no er det lagt ut eksempler på dette.

Registrering | Mitt Fotogalleri | Finn foto | Finn bygg | Min bruker | Logg ut

STATENS KULTURHISTORISKE EIENDOMMER

Kompleks

Vis bare fase II

Velg Ansvarssted >> STATSBYGG SØR Velg Kompleks >> 90 STAVERN FORT, CITADELLØYA Kommune: Larvik

Lagre kompleks Nytt foto for kompleks Fotogalleri for kompleks Alle utomhusfoto Etatsammendrag Vernestatus Kompleksrapport

Kulturmiljø

Utomhuselementer Eiendomshistorikk

Beskrivelse kulturmiljø: Stavern Fort, Citadelløya, ligger midt i en krans av holmer og øyer ved utløpet av Larviksfjorden. En vakker klebersteins portal med en tofløyet treport møter en ved ankomst. På bakken sees en blankslitt rundkullet brotegning som strekker seg fra den velholdte steinmølen og videre under portalen mot bygningene.

Fredrik Vs gulmalte kongemonogram står på gavlstykket av portalen som fører seg fint inn mellom gråsteinsmurer (dobbel rekke) med gress kledt brystvern. Portalen med monogram er som et lite snykke "Militær barokk" som forener maktbrynde og estetisk forfining fra Eneveldets ypperste makt dager.

Åpne

Vernverdi kulturmiljø: 3 Fredningsklasse

Bygg

Velg bygg >> 216 KOMMANDANTBOLIG, STAVERN FORT Byggtype: KULTURBYGG (MUSEER M.M.)

Grunneiendom: STAVERN FORT-CITADELLØYA | K.nr/G.nr/B.nr: 709 / 5003 / 1 | Feste nr: Eieforhold: FORVALTE | Opp./erv. år: 1690 | Areal BRA: 248

Lagre bygg Nytt eksteriørfoto Fotogalleri for bygg Alle interiørfoto Byggrapport

Vernevurdering

Fakta Bygningsbeskrivelse Historikk Interiør Tilstand

Datering SOSI: Uviss tid

Vernestatus:

Automatisk fredet etter kulturminneloven §4

Vedtaksfredet etter kulturminneloven §15

Vedtaksfredet etter kulturminneloven §19

Kulturmiljø fredet etter kulturminneloven §20

Vedtaksfredet etter kulturminneloven §22a

Administrativt fredet - registrert i Fortidsminneforaningsårbøker 1933 og 1934.

Kulturminne registrert i statlig verneplan Vernekategori:

Regulert til Specialområde for bevaring etter Plan- og bygningsloven § 25.6

Annet vern Spesifiser:

Svalbårdmiljøloven og forskrift om kulturminner, Jan Mayen

Foreslått verneverdi: 3 Fredningsklasse Omfang: Interiør Utomhus Eksteriør

Kommentar:

Åpne

Ferdig registrert fase I (Husk å lagre) Ferdig registrert fase II (Husk å lagre) Merk bygg (Husk å lagre)

STATENS KULTURHISTORISKE EIENDOMMER Dronningensgate 13 • Pb 8195, dep, 0034 Oslo • Telefon: 22 94 04 00 • Faks: 22 94 04 04

Internett

06.5 STATUSRAPPORT

Rapporten viser nøkkeltallene fra eiendomsregisteret.

Statusrapport register 07.jan.2005

Hele registeret

Antall bygninger	5274	Antall komplekser	1464
Antall grunneiendommer	4007	Antall brukere	182
Antall etater	57	Antall utomhuselementer	301
Antall interiører	780	Antall bilder	5718

Fase I

Antall bygninger påbegynt fase I	2973
Antall bygninger ferdig fase I	2935

Fase II

Antall bygninger som skal dok fase II	934
Antall bygninger påbegynt fase II	844
Antall bygninger ferdig fase II	243

Antall markeringer

Formelt vern		Verne vurdering		Omfang	
Fredet §4	9	Ikke utfyllt	753	Interiør	259
Fredet §15	13	Markeringer verneverdi	2461	Eksteriør	580
Fredet §19	1	Antall X ikke vernevurdert	31	Utomhus	257
Fredet §20	1	Antall 0 Ikke verneverdig	1569		
Fredet §22a	13	Antall 2 Verneverdig	717		
Adm. fredet	77	Antall 3 Fredningsklasse	144		
Statlig verneplan	18				
Regulert til bevaring pbl. §25.6	130				
Annet vern	367				
Svalbardmiljøloven/Jan Mayen	12				

Vernestatus bygninger

Registrert fredet §4-22a og Svalbard/JanMayen	42
Formelt vern (fredet, administrativt fredet, svalbardmiljøloven, verneplan, reg. Pbl §25.6 eller annet vern)	240
Verneverdige (verneverdi 2-3)	861
Formelt vern eller antatt verneverdige samlet	866

STATENS KULTURHISTORISKE EIENDOMMER

Dronningensgate 13 • P.b 8196, dep, 0034 Oslo • Telefon: 22 94 04 00 • Faks: 22 94 04 04

www.statenskulturhistoriskeeiendommer.no